

MANJINSKI IZBORNI BILTEN **Br. 2**

Rujan 2011.

Intervju s Aleksandrom Tolnauerom, predsjednikom Savjeta za nacionalne manjine o rezultatima trećih izbora za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina

U UVJETIMA U KOJIMA SU ORGANIZIRANI REZULTATI MANJINSKIH IZBORA SU VIŠE NEGO ZADOVOLJAVAJUĆI

Objektivni interes manjina za ove izbore puno je veći nego što to pokazuju podaci o izlaznosti. Jednostavno nije bilo realno da u ovom terminu i pod datim organizacijskim okolnostima izađe više ljudi. U pripremi izbora zakazali su i javni mediji i lokalna samouprava i država, ali su manjine uložile puno napora da se izbori ne pretvore u jedan fijasko i time potvrdile važnost manjinske samouprave.

Bez obzira na sve teškoće, sustav manjinske samouprave je saživio i njega treba razvijati i dalje uhodavati, ali on se ne može odbaciti.

• **Kako ocjenjujete treće izbore za manjinsku samoupravu koji su održani 10. srpnja, po općoj ocjeni, u apsolutno neprihvatljivo vrijeme za održavanje bilo kakvih izbora?**

Što se tiče ovih izbora dogodilo se upravo ono na što smo mi i upozoravali, a to je da će s ovakvim terminom izlaznost biti relativno slaba i neodgovarajuća.

Kada kažem neodgovarajuća onda upravo mislim da je objektivni interes manjina za ove izbore puno veći nego što to pokazuju podaci o izlaznosti. Jednostavno nije bilo realno da u ovom terminu i pod datim organizacijskim okolnostima izađe više ljudi.

Na izbore je izašlo ukupno 11, 2% pripadnika nacionalnih manjina od 362.317 koliko ih je upisano u biračke spiskove. To je nešto manje nego na izborima prije četiri godine, ali smatram da je to vrlo dobar rezultat.

Naravno prisutne su razlike među pojedinim manjinama kao i u njihovom odazivu po pojedinim područjima, županijama, gradovima, općinama. Tome su različiti uzroci. Odaziv ja naravno bolji tamo gdje su manjinske udruge i dosadašnja manjinska samouprava aktivniji. Postoje manjine

koje ove izbore doživljavaju kao značajan faktor svoje afirmacije, ali i manjine koje svoju afirmaciju iskazuju i potvrđuju kroz druge institucionalne forme. Na kraju imate manjine u pojedinim područjima koje su značajno participiraju u lokalnoj samoupravi (npr. Srbi u Kninu ili Vukovaru, talijanska nacionalna manjina u pojedinim područjima Istre) pa je njihov interes za ove izbore tu manji ili ih čak doživljavaju i kao svojevrsni paralelizam.

MANJINE SVJESNE ZNAČAJA IZBORA

• **Kako argumentirate ocjenu da je izlaznost dobra?**

Pa jednostavno kada se uzme u obzir termin izbora koji je bio apsolutno neprimjeren, svaka izlaznost je dobra. Dalje, promidžba za ove izbore je bila minimalna. Sva djelatna i realna promidžba je rezultat aktivnosti samih manjinskih udruga i institucija i naših prijatelja iz civilnog sektora, kao što je GONG ili agencija STINA, dok

(Nastavak na stranici 2)

GOTOVO SVE MANJINE IZABRALE VIJEĆA I PREDSTAVNIKE

Vijeća ili predstavnike nacionalnih manjina na razini općina, gradova i županija izabrali su pripadnici ukupno 18 nacionalnih manjina. Izabrano je blizu 90% predviđenih vijeća i oko 75% predstavnika nacionalnih manjina.

Treći redovni izbori za članove vijeća nacionalnih manjina i za predstavnike nacionalnih manjina održani su 10. srpnja 2011. godine.

Na temelju pravovaljanih i potvrđenih kandidacijskih lista za članove vijeća nacionalnih manjina i kandidatura za predstavnike nacionalnih manjina, izbori su održani za članove ukupno 276 vijeća nacionalnih manjina i za ukupno 173 predstavnika nacionalnih manjina u općinama, gradovima i županijama.

Od ukupno 311 vijeća i 227 predstavnika nacionalnih manjina u jedinicama samouprave za koje su odlukama Vlade Republike Hrvatske od 19. svibnja 2011. godine raspisani izbori, izbori nisu održani za članove 35 vijeća nacionalnih manjina i za 54 predstavnika nacionalnih manjina, iz

(Nastavak na stranici 2)

U UVJETIMA U KOJIMA SU ORGANIZIRANI REZULTATI MANJINSKIH IZBORA SU VIŠE NEGO ZADOVOLJAVAJUĆI

(Nastavak sa stranice 1)

država i javni mediji nisu u tom pogledu učinili faktički ništa. Naime, javni mediji, tu u prvom redu mislim na HTV, informacije o ovim pitanjima gurnu u specijaliziranu manjinsku emsiju "Prizma" i misle da su time obavili svoj posao, a to je nije dovoljno, pogotovo ako govorimo s pozicije integriranja manjina u hrvatsko društvo. Zato je ne samo manjine, već i ukupnu javnost trebalo upoznati s ovim izborima, s ulogom vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koji su dio sustava lokalne i regionalne samouprave, sa značajem razvoja manjinskih prava za bolje funkcioniranje jednog društva itd., a sve je to propušteno da se učini iako bi to bila i zakonska dužnost javnih medija.

A kada već spominjemo sustav lokalne i regionalne samouprave, treba reći da su i oni jako malo učinili za ove izbore, mnogi nisu na vrijeme ni osigurali sredstva za njihovo provođenje iako se znalo da će oni biti ove godine.

Dodajmo tome da je broj izbornih mjesta bio nedovoljan, što je priznalo i samo Državno izborno povjerenstvo, da među manjinskim biračima ima puno ljudi starije životne dobi koji u ruralnim sredinama ne mogu sebi priuštiti odlazak na biračko mjesto udaljeno 4-5 km, da su mladi ljudi već na ferijama itd. i onda unatoč svemu možemo zaključiti da je organiziranje manjina i njihov izlazak na izbore u tim okolnostima bio više nego zadovoljavajući.

• **Što uraditi da se institucija manjinskih izbora osnaži, da se ipak podigne izlaznost na te izbore?**

Aleksandar Tolnauer

Mi već deset godina govorimo, tražimo i inzistiramo na tome da se izbori za manjinsku samoupravu u svim segmentima urede jednim posebnim zakonom i da se normiraju sva važna pitanja od upisa birača, organizacije izbora do same promidžbe tih izbora. Nažalost za to nema dovoljno razumijevanja, ali mi ćemo nastaviti na tome inzistirati. U tom kontekstu mislim da je i ovom prilikom važno naglasiti kako treba ozbiljno razmisliti da se manjinski izbori, pošto se tu ionako radi o lokalnoj i regionalnoj samoupravi, vežu i organiziraju zajedno s lokalnim izborima. Zašto? Prvo, to je jeftinije, a to je danas građanima vrlo važno. Drugo, manjinska samouprava bi dobila još jači legitimitet kao sastavni dio lokalne i regionalne samouprave. I treće, izlaznost bi bila puno veća i biračima bi na raspolaganju bio puno veći broj biračkih mjesta čiji se nedostatak

pokazuje značajnom blokadom za uspješno odvijanje samostalnih manjinskih izbora.

NUŽAN IZBORNI ZAKON

• **Koliko su same manjine bile spremne za ove izbore?**

Vrlo spremne. I one su najviše doprinijele da se ovi izbori ne pretvore u jedan fijasko. Sam broj kandidata na listama pokazuje i potvrđuje interes manjina za ove izbore. Mislim da je bilo više od 5000 kandidata na izbornim listama. Već sada možemo konstatirati neke ohrabrujuće pokazatelje iako tek moramo napraviti sustavnije analize.

Unatoč vrlo nepovoljnim okolnostima u kojima su izbori raspisani, pripadnici manjina su se dobro organizirali i istakli kandidaturu u većini općina, gradova i županija gdje su na to imali pravo. Prema prvim uvidima koje imamo poboljšana je dobna, a to onda znači i obrazovna struktura novih članova manjinske samouprave.

Bez obzira na sve teškoće, sustav manjinske samouprave je saživio i njega treba razvijati i dalje uhdavati, ali on se ne može odbaciti.

Predstavnici manjinskih samouprava koji su bili aktivni, tamo gdje su mogli naći i određenu korespondenciju sa lokalnom samoupravom, uvidjeli su da njihova uloga i njihove mogućnosti utjecaja na rješavanje problema, na poboljšanje njihova statusa kroz manjinsku samoupravu nije zanemarljiva, dapače da je vrlo značajna.

IZBORI ZA ČLANOVE VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA I ZA PREDSTAVNIKE NACIONALNIH MANJINA U JEDINICAMA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE 2011.

(Nastavak sa stranice 1)

razloga što pripadnici nacionalnih manjina u jedinicama samouprave, koji ostvaruju pravo na izbor, nisu predložili kandidate za članove vijeća, odnosno za predstavnike nacionalnih manjina.

REZULTATI

Izbore za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina u 2011. godini obilježio je, kao i na prethodnim izborima 2003. i 2007. godine, relativno mali odziv birača - 11,23%.

Vijeća nacionalnih manjina

Od ukupno 276 vijeća nacionalnih manjina za čije su članove održani izbori, njih 236 (83 na razini 71 općine, 92 na razini 52 grada i 61 na razini 19 županija te u Gradu Zagrebu) izabrano je u "punom" broju, odnosno u broju koji je propisan Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina - 10 članova u općinskom vijeću, 15 članova u gradskom vijeću i 25 članova u županijskom vijeću, odnosno u vijeću izabranom na razini Grada Zagreba.

Istovremeno, u 40 vijeća nacionalnih manjina (15 na razini 10 općina, 18 na razini 16 gradova i 7 na razini 7 županija te u Gradu Zagrebu) izabran je broj članova manji od broja propisanog Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina, od čega je u njih 37 izabrana natpolovična većina članova, odnosno najmanje 6 članova u općinskom vijeću, najmanje 8 članova u gradskom vijeću i najmanje 13 članova u županijskom vijeću, odnosno u vijeću izabranom na razini Grada Zagreba.

U 3 je vijeća nacionalnih manjina (sva 3 na razini općine) izabran broj članova nedovoljan za konstituiranje vijeća, odnosno polovični ili ispodpolovični broj članova.

Vijeća nacionalnih manjina na razini općine, grada i županije, u punom broju ili s natpolovičnom većinom članova, izabrali su pripadnici ukupno 14 nacionalnih manjina, i to albanske (14), bošnjačke (22), crnogorske (7), češke (12), mađarske (19), makedonske (4), njemačke (2), romske (17), rusinske (4), slovačke (6), slovenske (9), srpske (143), talijanske (13) i ukrajinske (1).

Predstavnici nacionalnih manjina

Od 173 biranih predstavnika nacionalnih manjina izabrano je ukupno njih 169 (40 na razini 37 općina, 64 na razini 46 gradova i 65 na razini 19 županija te u Gradu Zagrebu).

Nisu izabrana 4 predstavnika nacionalnih manjina za koje su provedeni izbori, od čega njih 2 nisu izabrana zbog neodazivanja birača.

Predstavnike nacionalnih manjina na razini općine, grada i županije izabrali su pripadnici ukupno 18 nacionalnih manjina, i to albanske (24), bošnjačke (15), bugarske (1), crnogorske (6), češke (10), mađarske (20), makedonske (9), njemačke (6), poljske (1), romske (11), ruske (2), rusinske (2), slovačke (6), slovenske (13), srpske (24), talijanske (10), ukrajinske (8) i židovske (1).

Pripadnici rumunjske nacionalne manjine jedini nisu iskoristili pravo izabrati barem jednog predstavnika nacionalne manjine, od ukupno dva za koje su bili raspisani izbori.

Naravno, naše manjine žive na različitim područjima. Nažalost jedan dobar dio njih živi u nerazvijenim područjima, na područjima posebne državne skrbi (tu živi oko 70 posto svih pripadnika naših nacionalnih manjina) što samo dodatno sugerira težinu problema. I u tim sredinama je zasigurno potrebno dodatno artikulirati i rješavati manjinske probleme i mislim da su predstavnici manjina to i shvatili i da u manjinskoj samoupravi vide značajno sredstvo za to.

• Šta sada poslije izbora?

Dalje ide kako je zakon predvidio, a to je da se vijeća moraju konstituirati a sada je tu i novi zakon o registru vijeća, koordinacija i predstavnika nacionalnih manjina : To je jedan proceduralni postupak koji trebaju pomoći i podržati i organi lokalne i regionalne samouprave. Na prošlim izborima taj postupak i ta procedura su se otegnuli. Nadamo se da to ovaj put neće biti slučaj pa nakon godišnjih odmora očekujemo da će nova vijeća i predstavnici biti relativno brzo uvedeni u svoje funkcije i postati djelatni dio lokalne i regionalne samouprave.

POZITIVNI FAKTOR RAZVOJA

• Je li potencijal i uloga manjinske samouprave dovoljno osviještena?

Unatoč svemu puno ljudi još uvijek ne zna koja je uloga vijeća odnosno manjinske samouprave i zato je jedan od naših najvažnijih zadataka upravo rad na edukaciji predstavnika manjinske samouprave, ali i same lokalne samouprave kako bi se manjinska prava mogla adekvatno konzumirati.

No, u svakom slučaju i ovom prilikom treba naglasiti veliku ulogu i značaj koji vijeća i predstavnici nacionalnih manjina imaju za ostvarivanje prava nacionalnih manjina i time ukazati zašto su ovi izbori važni.

Tijela manjinske samouprave (vijeća i predstavnici) sastavni su dio lokalne samouprave bez obzira što je njihova uloga samo savjetodavna. To ima ogromno značenje jer na taj način predstavnici nacionalnih manjina imaju mogućnost da budu uključeni u sva zbivanja u njihovim lokalnim i regionalnim sredinama i mogu utjecati na njih. Bez toga mnogi problemi, potrebe, interesi nacionalnih manjina ne bi ni dolazili na dnevni red niti bi ih se rješavalo. Važna uloga vijeća i predstavnika nacionalnih manjina upravo je tome da uoče i artikuliraju probleme nacionalnih manjina te ih u suradnji s lokalnim vlastima rješavaju.

Ali treba otići i korak dalje.

Često se zaboravlja da manjinska samouprava nije samo zato da se rješavaju problemi ili štite interesi, već da manjinska samouprava otvara prostor da manjine svojim aktivnostima doprinesu i ukupnoj kvaliteti života neke lokalne zajednice i sredine. A manjine tome zaista mogu dosta doprinijeti i tako i afirmirati onaj postulat da su manjine zapravo naše bogatstvo, a ne opterećenje. Naravno, za tako nešto potreban je interaktivni odnos manjine i većinske sredine i zato govorimo o razvoju partnerskih odnosa i potrebi sustavne edukacije. Manjine su dio socijalnog kapitala svake sredine i one sredine, koje to shvate, lakše će pokrenuti neke svoje razvojne resurse i potencijale.

Irinka Vidović, predsjednica Vijeća češke nacionalne manjine Sisačko-moslavačke županije u proteklom mandatu

AKO SMO ODLUČILI BITI PREDSTAVNICI SVOJIH MANJINA, TO MORAMO I POTVRDITI SVOJIM RADOM

Svi bi trebali imati jedan važan zajednički princip, a to je da ni jedan problem neće riješiti nitko drugi, već najprije vijeća i predstavnici moraju pokrenuti stvari, inicirati ih, ali i ustrajno insistirati na njihovom rješavanju.

Irinka Vidović

Bez da se previše hvalimo, moram istaći da se naše vijeće redovito sastajalo i relativno dobro funkcioniralo. Na sjednice su u pravilu dolazili gotovo svi vijećnici. Obavljali smo redovite poslove iz djelokruga vijeća, ali smo se bavili i posebnim temama koje su nam se činile značajnim za poziciju naše manjine ali i manjinske politike u Hrvatskoj uopće. Pa smo tako npr. na temelju naših iskustava predlagali poboljšanje Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, poticali smo predstavnike lokalnih vlasti na poboljšanje životnih uvjeta u sredinama gdje pripadnici češke nacionalne manjine žive u većem broju, predlagali smo mjere za učenje češkog jezika i kulture po modelu C u osnovnim školama, organizirali smo stručna predavanja iz češke povijesti kako bi poboljšali informiranost pripadnika naše češke zajednice ali i šire javnosti. Bilo je i nekih nedostataka, ali mi smo ih nastojali preokrenuti u prednosti. Npr. činjenicu da ni nakon dva mandata Vijeće češke nacionalne manjine u Sisačko-moslavačkoj županiji još uvijek nema svoj prostor, mi smo iskoristili kao pozitivnu mogućnost pa smo sjednice održavali po svim mjestima u županiji gdje Česi žive u većem broju. Na te sjednice pozivali smo predstavnike lokalnih vlasti koji su se, to moramo kazati, vrlo rado odazivali. To je ujedno bila i prilika da konkretno na terenu razgovaramo o problemima i sagledamo određena rješenja. Također, neke smo sjednice održavali i izvan naše županije kada smo željeli razmijeniti iskustva s drugim vijećima ili predstavničkim tijelima (u Daruvaru npr. gdje je središte češke manjine po teritorijalnoj koncentraciji). Naravno, ne bismo sve to mogli da nismo imali i financijsku podršku naše županije koja nam redovito svakog mjeseca doznajuju novčana sredstava za rad.

Važno je istaknuti, kada već govorimo o suradnji s lokalnim i regionalnim vlastima, da smo mi u našem radu prakticirali princip otvorenosti i transparentnosti i to smatram vrlo značajnom stvar za dobar način funkcioniranje svih vijeća.

Znači, ovisno o temi uključivali smo sve nadležne i potencijalno zainteresirane, predstavnike lokalne i područne samouprave, predstavnike škola i prosvjetne radnike itd., zatim smo na naše sastanke pozivali predstavnike češke nacionalne manjine iz gradova i općina u našoj županiji i tako smo se mogli bolje informirati o pojedinim problemima i rješavati ih. Dalje, što se također pokazalo dobro za naš rad jeste činjenica da su svi članovi vijeća su ujedno bili i članovi čeških Beseda odnosno naših kulturnih udruga.

Za rad vijeća vrlo je bitan način na koji se komunicira sa svim nadležnim i relevantnim subjektima. K tome je vrlo važno da se shvaćaju problemi sredine u kojoj se živi i djeluje. Treba biti realna i svoja prava stavljati i ostvarivati u jednom realnom kontekstu, treba voditi računa o realnosti i ne biti prezahtjevan.

Ubuduće svakako bi trebalo razmišljati o donošenju ili poboljšanju nekih zakona kako bi se još više ojačao rad vijeća odnosno kako bi postala efikasnija. U prvom redu smatramo da bi trebalo donijeti poseban zakon koji se odnosi na izbor članova manjinskih vijeća i predstavnika jer sadašnji zakon (Zakon o izboru predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne samouprave) po kojem se odvija taj izbor pun je u ovom segmentu nedorečenosti i dvojbi (samo tri članka se odnose na izbor manjinskih vijeća i predstavnika). To je vrlo važna pretpostavka za sve ostalo. Također, vrlo važnim smatramo i daljnju edukaciju manjinske samouprave (članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina), ali i svih onih službi koji s predstavnicima manjina dolaze u kontakt, s kojima manjine rješavaju svoje probleme i potrebe, gdje manjine ostvaruju svoja prava.

Kada su same manjine u pitanju još uvijek i nakon tri mandata manjinske samouprave i skoro deset godina od usvajanja Ustavnog zakona mnogi pripadnici manjina još nisu npr. svjesni razlike između vijeća i udruga, između popisa stanovništva i popisa birača itsl. i to onda stvara niz zabuna i problema. Pa će vam tako netko tvrditi da se u popisu stanovništva izjasnio kao Čeh, a čudit će se zašto nije na popisu birača kada se biraju manjinski predstavnici iako se na taj popis nije upisao. S druge strane, neki će službenici u državnoj upravi uporno tražiti da se nacionalnost dokaže javnom ispravom, a to se ne dokazuje javnom ispravom. I eto dovoljno razloga za stalnu i sustavnu edukaciju.

Ako bi željeli uputiti neki savjet za rad budućih vijeća i predstavnika treba najprije konstatirati da je svaka manjina, svaka sredina pa onda i njihovi predstavnici specifičan slučaj, ali svi bi ipak trebali imati jedan važan zajednički princip, jedno načelo od kojega svi moraju poći, a to je da ni jedan problem neće riješiti nitko drugi, već najprije vijeća i predstavnici moraju pokrenuti stvari, inicirati ih, ali i ustrajno insistirati na njihovom rješavanju, na traženju najboljih puteva itd. Ako smo se odlučili ući u vijeća, biti predstavnici nacionalnih manjina, onda moramo to potvrditi našim radom. To nije tek protokolarna i formalna obveza.

Kristian Palinkaš, dosadašnji predsjednik Vijeća mađarske nacionalne manjine općine Petlovac

STRPLJIV RAD I UPORNOST DAT ĆE REZULTATE

Nije dobro eventualne probleme koji se na početku javljaju u komunikaciji s lokalnim vlastima odmah javno oglašavati i uključivati medije. Oni, nažalost, nisu uvijek najpouzdaniji saveznici. Njihova uloga je nekad korisna, ali zna i odmoći. Zato savjetujem strpljiv rad i upornost. To prije ili kasnije daje rezultate.

Kristian Palinkaš

Simbolično govoreći kamen temeljac uspješnosti našeg dosadašnjeg rada položen je odmah u prvom mandatu kad smo s lokalnim vlastima dogovorili temeljne stvari kao što su dvojezični natpisi gdje je to zakonom predviđeno, obrazovanje na mađarskom jeziku i očuvanje i njegovanje

naših nacionalnih kulturnih vrijednosti. Kada je oko tih temeljnih stvari uspostavljena jedna pozitivna atmosfera razumijevanja i uvažavanja, osigurani su i svi preduvjeti za daljnji rad i suradnju na dobrobit čitave lokalne zajednice.

Što se tiče rada vijeća sastajemo se po potrebi, kad uočimo određeni problem. Tada problem razmotrimo, definiramo ga i prijedlog rješenja šaljemo lokalnim vlastima. Lokalne vlasti u svojim mogućnostima daju potporu našem radu, a mislim da i manjinska vijeća i predstavnici trebaju uvažavati realnost pa su se tako npr. članovi našeg vijeća odrekli financijskih nadoknada.

Vrlo je motivirajuće ako manjinska samouprava, odnosno predstavnici nacionalnih manjina koji u njoj djeluju, vide mogućnosti da kroz te institucije osiguraju neka svoja prava i potrebe do kojih im je posebno stalo. U našem slučaju mi posebnu važnost pridajemo njegovanju našeg jezika i naših kulturnih vrijednosti i običaja i to motivira naše članove da se aktivno angažiraju i u radu vijeća.

U Novom Bezzdanu, gdje je pretežno i koncentrirana naša nacionalna manjina, djeluje i osnovna škola na mađarskom jeziku i njeno djelovanje veliki je izazov i motiv i za naš rad i moramo reći da smo osigurali različite potpore i pomoć posebno iz Mađarske što školi omogućuje vrlo kvalitetan rad.

No, dok imam vrlo pozitivna iskustva u radu našeg općinskog vijeća, kao član Županijskog vijeća mađarske nacionalne manjine Osječko-baranjske županije imao sam se prilike upoznati se s problemima drugih sredina koje muku muče s osnovnim pretpostavkama za svoj rad (prostor, financiranje itd.) i dok se ta

pitanja zakonski vrlo striktno ne urede, dok se ne predvide sankcije za njihovo neostvarivanje, dotle ne možemo očekivati i punu kvalitetu rada manjinske samouprave u cjelini gledano. Pozitivnih primjera će uvijek biti, ali mi moramo osposobiti čitav sustav. Zakonski su stvari dobro predviđene i postavljene, ali očito da se moraju osigurati dodatni mehanizmi za njihovo provođenje na lokalnom nivou.

U rješavanju tih problema vrlo je važno da se pokuša ostvariti direktna komunikacija s predstavnicima lokalnih i regionalnih vlasti. Uz malo upornosti i dobre volje, koja vrlo često na kraju prevlada, moguće je pokrenuti rješavanje manjinskih pitanja i problema. Nije dobro eventualne probleme, koji se na početku javljaju u komunikaciji s lokalnim vlastima, odmah javno oglašavati i uključivati medije. Oni, nažalost, nisu uvijek najpouzdaniji saveznici. Njihova uloga je nekad korisna, ali zna i odmoći. Zato savjetujem strpljiv rad i upornost. To prije ili kasnije daje rezultate.

Veselko Čakić, predsjednik i tajnik Vijeća srpske nacionalne manjine u Zadarskoj županiji u prethodnim mandatima manjinske samouprave

ZA AFIRMACIJU MANJINSKE SAMOUPRAVE LOKALNIM I REGIONALNIM VLASTIMA TREBA PONUDITI

KVALITETNE PROJKTE

Lokalne i regionalne vlasti su dužne osigurati sredstva za tzv. hladni pogon funkcioniranja vijeća, ali isto tako, oni trebaju nastojati osigurati sredstva i za pojedine projekte koje nude organi manjinske samouprave. No, važno je da ti projekti budu prepoznati kao dobrobit čitave lokalne zajednice, a tu manjine mogu ponuditi vrlo zanimljive stvari i na gospodarskom planu i na kulturnom planu pa i na socijalnom planu. Manjinska samouprava mora otvoriti razvojna pitanja i pokazati svoje mogućnosti i to će onda dati novi kvalitetni zamah njenom radu i njenom statusu uopće.

Osam godina djelatno svjedočim radu manjinske samouprave i mogu reći da se evidentno može osjetiti napredak. Od početnih nesnalaženja i lokalnih vlasti

Veselko Čakić

i predstavnika manjina došli smo do situacije u kojoj se uspostavljena komunikacija koja ponegdje čak dobro funkcionira, na obostranu korist i zadovoljstvo. Budimo realni, još je to daleko od onoga što bi trebalo i što bismo željeli, ali je činjenica da stvari napreduju. Kada su vijeća formirana Ustavnim zakonom, zamišljeno je da funkcioniraju kao oblik manjinske samouprave no upravo taj njihov segment nije u cijelosti saživio. Vijeća i predstavnici još nemaju onaj utjecaj i ulogu koja im je namijenjena. Vijeća i predstavnici imaju samo savjetodavnu ulogu i tu se pokazuje njihova insuficijencija. Oni mogu puno toga predlagati, ali nemaju dovoljno institucionalne snage i mogućnosti da osiguraju provođenje i ostvarivanje pojedinih svojih zahtjeva i potreba. Još uvijek, nažalost, imamo jedinica lokalne i regionalne

samouprave koje svoje statute nisu prilagodile manjinskim pravima. Preduvjeti rada (prostor financije itd.) još uvijek ovise o dobroj volji lokalnih vlasti i odnosima koje pojedine manjine imaju s njima, a ne sustavnim ostvarivanju manjinskih prava i to nije dobro. Institucionalne pretpostavke rada manjinske samouprave trebale bi biti vrlo striktno zakonski regulirane i osigurane, uključivo i sankcije za one lokalne i regionalne vlasti koje to ne ispoštuju.

Naravno, vijeća bi u svom radu mogla biti aktivnija, ali je važno da imaju jedan valjani institucionalni okvir djelovanja jer onda to njima daje na važnosti i potiče njihov rad.

Mislim da je kroz ovih nekoliko dosadašnjih izbora, koje smo imali za vijeća i predstavnike nacionalnih manjina, ipak došlo do poboljšanja kadrovske strukture samih vijeća i to je vrlo važno jer se sada angažiraju i ljudi s više obrazovanja, političkog iskustva itsl. Međutim i dalje ostaje problem da nemamo dovoljno mladih ljudi u sastavu vijeća i to bi svakako trebalo pokušati mijenjati, a slično je i s većim uključivanjem žena u rad manjinske samouprave.

Za uspješniji budući rad vijeća nužno je početi razmišljati o zakonskim promjenama. Nadležnosti i mogućnosti vijeća sada su nedovoljne, no to ne znači da su i te mogućnosti dovoljno iskorištene i da vijeća ne mogu raditi bolje.

Jedna od mogućnosti poboljšanja rada i uloge vijeća i u sadašnjim okolnostima jesu različiti odbori u čiji rad je moguće uključiti i vanjske članove, stručnjake za pojedina područja i onda prema lokalnim i regionalnim vlastima ići sa razrađenim konkretnim projektima.

Vrlo je važno u tom kontekstu stvarati i jednu opću pozitivnu atmosferu značaja uloge manjina u društvu, značaja međusobne suradnje većinskog i manjinskog stanovništva itd., kako bi se stvorili bolji uvjeti za normalniju i efikasniju komunikaciju manjinske samouprave i lokalnih vlasti.

Naglašavam još jednom da je za aktivaciju vijeća vrlo važno ići prema lokalnoj vlasti sa kvalitetnim projektima. Lokalne i regionalne vlasti su dužne osigurati sredstva za tzv. hladni pogon funkcioniranja vijeća, ali isto tako oni trebaju nastojati osigurati sredstva i za pojedine projekte koje nude organi manjinske samouprave. No, važno je da ti projekti budu prepoznati kao dobrobit čitave lokalne zajednice, a tu manjine mogu ponuditi vrlo zanimljive stvari i na gospodarskom planu i na kulturnom planu pa i na socijalnom planu. Manjinska samouprava mora otvoriti razvojna pitanja i pokazati svoje mogućnosti i to će onda dati novi kvalitetni zamah njenom radu i njenom statusu uopće.

Detaljni pregled rezultata izbora za članove vijeća i predstavnike nacionalnih manjina po manjinama i po jedinicama samouprave:

ALBANCI

VIJEĆA (izabrano ukupno 14 vijeća, sva u punom broju): Županije (8 vijeća): Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Bjelovarsko-bilogorska, Primorsko-goranska, Zadarska, Osječko-baranjska, Splitsko-dalmatinska, Istarska, Grad Zagreb.

Gradovi (6 vijeća): Rijeka, Zadar, Osijek, Poreč - Parenzo, Grad Pula - Pola, Grad Rovinj - Rovigno.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 24 predstavnika):

Županije (6 predstavnika): Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Šibensko-kninska.

Gradovi (14 predstavnika): Dugo Selo, Ivanić Grad, Velika Gorica, Kutina, Sisak, Karlovac, Koprivnica, Bjelovar, Crikvenica, Opatija, Slavonski Brod, Vukovar, Novigrad - Cittanova, Umag - Umago.

Općine (4 predstavnika): Nova Rača, Velika Pisanica, Čavle, Medulin.

BOŠNJACI

VIJEĆA (izabrano ukupno 22 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova): Županije (9 vijeća): Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Primorsko-goranska, Vukovarsko-srijemska, Splitsko-dalmatinska, Istarska, Dubrovačko-neretvanska, Grad Zagreb.

Gradovi (9 vijeća): - Velika Gorica, Sisak, Rijeka, Slavonski Brod, Split, Labin, Umag - Umago, Dubrovnik - u punom broju; - Pula - Pola - s natpolovičnom većinom članova.

Općine (4 vijeća): Cetingrad, Vojnić, Drenovci, Gunja.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 15 predstavnika):

Županije (3 predstavnika): Varaždinska, Brodsko-posavska, Zadarska.

Gradovi (8 predstavnika): Petrinja, Karlovac, Kastav, Zadar, Buzet, Poreč - Parenzo, Rovinj - Rovigno, Vodnjan - Dignano.

Općine (4 predstavnika): Viškovo, Kršan, Raša, Župa Dubrovačka.

BUGARI

PREDSTAVNICI (izabran 1 predstavnik): Grad Zagreb

CRNOGORCI

VIJEĆA (izabrano ukupno 7 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (4 vijeća): Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Istarska, Grad Zagreb.

Gradovi (3 vijeća): - Rijeka, Split - u punom broju; - Pula - Pola - s natpolovičnom većinom članova.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 6 predstavnika):

Županije (4 predstavnika): Zagrebačka, Zadarska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska.

Gradovi (2 predstavnika): Zadar, Osijek.

ČESI

VIJEĆA (izabrano ukupno 12 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (4 vijeća): Sisačko-moslavačka, Bjelovarsko-bilogorska, Požeško-slavonska, Grad Zagreb.

Gradovi (5 vijeća): - Kutina, Daruvar, Grubišno Polje, Pakrac - u punom broju; - Lipik - s natpolovičnom većinom članova.

Općine (3 vijeća): Dežanovac, Končanica, Sirač.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 10 predstavnika):

Županije (4 predstavnika): Zagrebačka, Primorsko-goranska, Brodsko-posavska, Istarska.

Gradovi (3 predstavnika): Sisak, Bjelovar, Garešnica.

Općine (3 predstavnika): Lipovljani, Veliki Grđevac, Kaptol.

MAĐARI

VIJEĆA (izabrano ukupno 19 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (4 vijeća): Bjelovarsko-bilogorska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Grad Zagreb.

Gradovi (5 vijeća): Grubišno Polje, Rijeka, Beli Manastir, Osijek, Vukovar.

Općine (10 vijeća): - Bilje, Darda, Erdut, Ernestinovo, Kneževi Vinogradi, Petlovac, Nuštar, Stari Jankovci, Tordinci - u punom broju; - Draž - s natpolovičnom većinom članova.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 20 predstavnika):

Županije (8 predstavnika): Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska, Virovitičko-podravska, Požeško-slavonska, Splitsko-dalmatinska, Istarska.

Gradovi (7 predstavnika): Bjelovar, Daruvar, Garešnica, Đakovo, Vinkovci, Split, Pula - Pola.

Općine (5 predstavnika): Dežanovac, Velika Pisanica, Čeminac, Vladislavci, Tompojevci.

Napomena: u Općini Popovac su održani izbori za predstavnika mađarske nacionalne manjine, ali isti nije izabran iz razloga što su dva kandidata osvojili isti broj glasova.

MAKEDONCI

VIJEĆA (izabrano ukupno 4 vijeća, od čega 2 s natpolovičnom većinom članova): Grad Zagreb - s natpolovičnom većinom članova.

Gradovi (3 vijeća): - Rijeka, Split - u punom broju; - Pula - Pola - s natpolovičnom većinom članova.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 9 predstavnika):

Županije (8 predstavnika): Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska, Zadarska, Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Splitsko-dalmatinska, Istarska.

Gradovi (1 predstavnik): Osijek.

Napomena: u Dubrovačko-neretvanskoj županiji su organizirani izbori za predstavnika makedonske nacionalne manjine, ali isti nije izabran jer nije bilo odziva birača.

NIJEMCI

VIJEĆA (izabrano ukupno 2 vijeća, oba u punom broju):

Županije (1 vijeće): Osječko-baranjska.

Gradovi (1 vijeće): Osijek.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 6 predstavnika):

Županije (4 predstavnika): Primorsko-goranska, Vukovarsko-srijemska, Splitsko-dalmatinska, Grad Zagreb.

Gradovi (1 predstavnik): Beli Manastir

Općine (1 predstavnik): Kneževi Vinogradi

Napomena: u Istarskoj županiji su organizirani izbori za predstavnika njemačke nacionalne manjine, ali isti nije izabran jer nije bilo odziva birača.

POLJACI

PREDSTAVNICI (izabran 1 predstavnik): Grad Zagreb.

ROMI

VIJEĆA (izabrano ukupno 17 vijeća, sva u punom broju):

Županije (7 vijeća): Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska, Brodsko-posavska, Osječko-baranjska, Istarska, Međimurska, Grad Zagreb.

Gradovi (5 vijeća): Sisak, Rijeka, Slavonski Brod, Pula - Pola, Čakovec.

Općine (5 vijeća): Petrijanec, Darda, Mala Subotica, Nedelišće, Orehovica, Pribislavec

Napomena: u Općini Petrijanec su održani izbori za članove vijeća romske nacionalne manjine, ali je izabran ispodpolovični broj članova, odnosno broj članova nedovoljan za konstituiranje vijeća.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 11 predstavnika):

Županije (4 predstavnika): Zagrebačka, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Vukovarsko-srijemska.

Gradovi (5 predstavnika): Beli Manastir, Belišće, Vinkovci, Vodnjan - Dignano, Mursko Središće.

Općine (2 predstavnika): Kotoriba, Podturen.

Napomena: u Varaždinskoj županiji su održani izbori za predstavnika romske nacionalne manjine, ali isti nije izabran.

RUSI

PREDSTAVNICI (izabrana 2 predstavnika): Međimurska županija i Grad Zagreb.

RUSINI

VIJEĆA (izabrano ukupno 4 vijeća, od čega 2 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (1 vijeće): Vukovarsko-srijemska - s natpolovičnom većinom članova.

Gradovi (1 vijeće): Vukovar.

Općine (2 vijeća): - Tompojevci - u punom broju; - Bogdanovci - s natpolovičnom većinom članova.

PREDSTAVNICI (izabrana 2 predstavnika): Osječko-baranjska županija i Grad Zagreb.

SLOVACI

VIJEĆA (izabrano ukupno 6 vijeća, sva u punom broju):

Županije (2 vijeća): Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska.

Gradovi (3 vijeća): Našice, Osijek, Ilok.

Općine (1 vijeće): Punitovci.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 6 predstavnika):

Županije (5 predstavnika): Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska, Požeško-slavonska, Istarska, Grad Zagreb.

Općine (1 predstavnik): Lipovljani.

SLOVENCI

VIJEĆA (za ukupno 9 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (5 vijeća): - Primorsko-goranska, Splitsko-dalmatinska, Istarska, Grad Zagreb - u punom broju; - Varaždinska - s natpolovičnom većinom članova.

Gradovi (4 vijeća): Rijeka, Split, Pula - Pola, Umag - Umago.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 13 predstavnika):

Županije (5 predstavnika): Karlovačka, Zadarska, Osječko-baranjska, Šibensko-kninska, Dubrovačko-neretvanska.

Gradovi (7 predstavnika): Samobor, Karlovac, Varaždin, Opatija, Zadar, Osijek, Poreč - Parenzo.

Općine (1 predstavnika): Cestica.

SRBI

VIJEĆA (izabrano ukupno 143 vijeća, od čega 27 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (19 vijeća): - Sisačko-moslavačka, Karlovačka, Varaždinska, Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska, Zadarska, Osječko-baranjska, Šibensko-kninska, Vukovarsko-srijemska, Splitsko-dalmatinska, Istarska, Dubrovačko-neretvanska, Grad Zagreb - u punom broju; - Zagrebačka, Primorsko-goranska, Požeško-slavonska, Brodsko-posavska - s natpolovičnom većinom članova.

Gradovi (58 vijeća): - Samobor, Velika Gorica, Glin, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Petrinja, Sisak,

UPUTE ZA RAD VIJEĆA, PREDSTAVNIKA

Karlovac, Ogulin, Slunj, Bjelovar, Daruvar, Garešnica, Rijeka, Vrbovsko, Gospić, Otočac, Slatina, Virovitica, Kutjevo, Lipik, Pakrac, Požega, Nova Gradiška, Benkovac, Obrovac, Zadar, Beli Manastir, Osijek, Drniš, Knin, Skradin, Šibenik, Vodice, Ilok, Vinkovci, Vukovar, Split, Labin, Pula - Pola, Rovinj - Rovigno, Umag - Umago, Vodnjan - Dignano, Dubrovnik, Metković - u punom broju; - Novska, Varaždin, Koprivnica, Križevci, Grubišno Polje, Kastav, Mali Lošinj, Opatija, Orahovica, Pletternica, Slavonski Brod, Imotski, Poreč - Parenzo - s natpolovičnom većinom članova.

Općine (66 vijeća): - Donji Kukuruzari, Dvor, Major, Topusko, Barilović, Krnjak, Plaški, Saborsko, Vojnić, Rasinja, Sokolovac, Dežanovac, Đulovac, Sirač, Velika Pisanica, Viškovo, Donji Lapac, Perušić, Plitvička Jezera, Udbina, Vrbovine, Čađavica, Gradina, Suhopolje, Voćin, Brestovac, Čaglin, Velika, Dragalić, Gornji Bogičevci, Okučani, Gračac, Zemunik Donji, Bilje, Darda, Erdut, Jagodnjak, Kneževi Vinogradi, Magadenovac, Podgorač, Popovac, Šodolovci, Viljevo, Biskupija, Ervenik, Kistanje, Bogdanovci, Borovo, Markušica, Negotslavci, Nijemci, Stari Jankovci, Trpinja, Podbablje, Fažana - Fasana, Medulin - u punom broju; - Gvozd, Hrvatska Dubica, Sunja, Končanica, Čavle, Čačinci, Sopje, Jakšić, Stara Gradiška, Tovarnik - s natpolovičnom većinom članova.

Napomena: u Općini Mikleuš i u Općini Matulji su održani izbori za članove vijeća srpske nacionalne manjine, ali je u oba vijeća izabran ispodpolovični broj članova, odnosno broj članova nedovoljan za konstituiranje vijeća.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 24 predstavnika):

Županije (1 predstavnik): Međimurska.

Gradovi (12 predstavnika): Dugo Selo, Ivanić Grad, Ludbreg, Bakar, Delnice, Krk, Valpovo, Makarska, Sinj, Vrlika, Buje - Buie, Čakovec.

Općine (11 predstavnika): Novigrad Podravski, Kapela, Šandrovac, Štefanje, Donji Andrijevići, Vrsi, Đurđenovac, Levanjska Varoš, Gunja, Nuštar, Tordinci.

TALIJANI

VIJEĆA (izabrano ukupno 13 vijeća, od čega 1 s natpolovičnom većinom članova):

Županije (3 vijeća): Primorsko-goranska, Požeško-slavonska, Istarska.

Gradovi (10 vijeća): - Rijeka, Lipik, Pakrac, Buje - Buie, Novigrad - Cittanova, Poreč - Parenzo, Pula - Pola, Rovinj - Rovigno, Umag - Umago - u punom broju; - Vodnjan - Dignano - s natpolovičnom većinom članova.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 10 predstavnika):

Županije (2 predstavnika): Splitsko-dalmatinska, Grad Zagreb.

Gradovi (3 predstavnika): Mali Lošinj, Opatija, Pazin.

Općine (5 predstavnika): Fažana - Fasana, Ližnjan - Lisignano, Tar-Vabriga - Torre-Abrega, Višnjan - Visignano, Vižinada - Visinada.

UKRAJINCI

VIJEĆA (izabrano 1 vijeće u punom broju): Grad Vukovar.

PREDSTAVNICI (izabrano ukupno 8 predstavnika):

Županije (4 predstavnika): Sisačko-moslavačka, Brodsko-posavska, Vukovarsko-srijemska, Grad Zagreb.

Gradovi (1 predstavnik): Slavonski Brod.

Općine (3 predstavnika): Lipovljani, Bebrina, Bogdanovci.

ŽIDOVNI

PREDSTAVNICI (izabran 1 predstavnik): Grad Zagreb.

KONSTITUIRANJE IZABRANIH VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA

Vlada Republike Hrvatske je nakon održavanja izbora za članove vijeća nacionalnih manjina, na temelju ostvarenih izbornih rezultata, dana 3. kolovoza 2011. godine donijela Odluku o davanju ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica vijeća nacionalnih manjina. Odluka je objavljena u "Narodnim novinama", broj 93/2011, od 10. kolovoza 2011. godine.

Navedenom Odlukom Vlada Republike Hrvatske je ovlastila župane, gradonačelnike i općinske načelnike u jedinicama samouprave u kojima su izabrana vijeća nacionalnih manjina da, u roku od 30 dana od dana objave ove Odluke, sazovu konstituirajuće sjednice za ukupno 273 vijeća nacionalnih manjina, odnosno za 236 vijeća nacionalnih manjina koja su izabrana u punom broju i za 37 vijeća nacionalnih manjina koja su izabrana s natpolovičnom većinom članova.

Konstituiranje i postupak konstituiranja vijeća nacionalnih manjina nisu uređeni zakonom. Održavanje konstituirajuće sjednice vijeće, odnosno konstituiranje vijeća nacionalne manjine je, međutim, preduvjet za podnošenje zahtjeva za upis vijeća u odgovarajući registar kojeg vodi Ministarstvo uprave, za registraciju vijeća te, samim tim, za stjecanje pravne osobnosti vijeća.

Na konstituirajućoj sjednici članovi vijeća nacionalne manjine biraju, tajnim glasovanjem, predsjednika vijeća i osobu koja će zamjenjivati predsjednika vijeća u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti.

REGISTRACIJA VIJEĆA, KOORDINACIJA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

Izabrano i konstituirano vijeće nacionalne manjine ima status neprofitne pravne osobe, a taj status stječe upisom u odgovarajući registar kojeg vodi Ministarstvo uprave.

Način upisa u navedeni registar, promjena podataka u upisu i uvjeti za brisanje iz registra uređeni su Zakonom o registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, koji je objavljen u "Narodnim novinama", broj 80/2011.

Iz naziva ovoga Zakona je vidljivo da se, za razliku od prethodnih mandata vijeća i predstavnika nacionalnih manjina kada se državna evidencija u obliku javnog registra vodila samo o vijećima nacionalnih manjina (Registar o vijećima nacionalnih manjina), nakon izbora za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina u 2011. godini u odgovarajući registar upisuju izabrana vijeća, osnovane koordinacije vijeća i izabrani predstavnici nacionalnih manjina.

Zakonom o registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina konkretno je uređeno da se u Registar upisuju, odnosno da su subjekti upisa u Registar:

- vijeća nacionalnih manjina jedinica lokalne samouprave,
- vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave,
- predstavnici nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- koordinacije vijeća nacionalnih manjina osnovane u istim ili različitim jedinicama lokalne samouprave,
- koordinacije vijeća nacionalnih manjina osnovane u istim ili različitim jedinicama područne (regionalne) samouprave,
- koordinacije vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske osnovane od vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave,

- drugi oblici udruživanja nacionalnih manjina koji se osnivaju sukladno međunarodnim ugovorima.

Osim vijeća nacionalnih manjina, kako je to bio slučaj tijekom prethodnih mandata vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, danom upisa u Registar pravnu osobnost, odnosno status neprofitne pravne osobe stječu i koordinacije vijeća nacionalnih manjina.

Zakonodavnu novinu predstavlja i to da statute, kao temeljne opće akte vijeća i koordinacija vijeća nacionalnih manjina ovjerava Ministarstvo uprave. Zakonom o Registru su uređene i obvezne odredbe koje mora sadržavati statut vijeća, odnosno koordinacije vijeća nacionalnih manjina, konkretno odredbe o nazivu, sjedištu, pravima i obvezama članova, o području djelovanja, zastupanju te drugim pitanjima od značaja za rad vijeća i koordinacije.

Vrijeme upisa, rokovi za podnošenje zahtjeva za upis i odlučivanje o zahtjevu za upis u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina upisuju se u Registar nakon provedenih izbora.

Koordinacije vijeća nacionalnih manjina jedinica samouprave upisuju se u Registar nakon potpisivanja sporazuma o osnivanju koordinacije, a koordinacije vijeća nacionalnih manjina osnovane za područje Republike Hrvatske kada je sporazumu o osnivanju koordinacije pristupilo više od polovine vijeća nacionalnih manjina područne (regionalne) samouprave, sukladno odgovarajućim odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina o osnivanju koordinacija vijeća nacionalnih manjina.

Zahtjev za upis u Registar podnosi se u roku od 30 dana od:

- dana konstituiranja vijeća, za vijeće nacionalne manjine,
- dana osnivanja koordinacije, za koordinaciju nacionalnih manjina,
- dana kad nadležno izborno povjerenstvo objavi službene rezultate izbora, za izabranog predstavnika nacionalne manjine.

Ministarstvo uprave donosi rješenje o zahtjevu za upis u Registar, u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, te ga dostavlja podnositelju zahtjeva.

Uz rješenje o zahtjevu za upis u Registar vijeća nacionalne manjine, odnosno koordinacije vijeća nacionalnih manjina, Ministarstvo uprave podnositelju zahtjeva dostavlja potvrdu o OIB-u, kojeg je za vijeće, odnosno koordinaciju vijeća prethodno odredilo i kojeg mu je dodijelilo Ministarstvo financija - Porezna uprava.

Osobe nadležne za podnošenje zahtjeva za upis u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

- Zahtjev za upis u Registar podnosi:
- predsjednik vijeća nacionalne manjine, za vijeće nacionalne manjine,
 - predsjednik koordinacije nacionalnih manjina, za koordinaciju nacionalnih manjina,

Vijeća nacionalnih manjina i koordinacije nacionalnih manjina koji su upisani u Registar sukladno Zakonu o registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, nakon narednih redovitih izbora ne podliježu novoj obvezi upisa u Registar, već prijavljuju osobna imena i OIB osoba ovlaštenih za zastupanje i nove članove vijeća, odnosno koordinacije za iduće mandatno razdoblje.

VIJEĆA I KOORDINACIJA VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA

- izabrani predstavnik nacionalne manjine (sam za sebe).

Prilozi zahtjevu za upis u Registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Zahtjevu za upis u Registar, ovisno odnosi li se isti na vijeće nacionalne manjine, koordinaciju vijeća nacionalnih manjina ili predstavnika nacionalne manjine, prilaže se:

- dokaz o izboru vijeća, odnosno potpisani sporazum o osnivanju koordinacije,
- zapisnik s konstituirajuće sjednice vijeća ili koordinacije,
- odluka o izboru predsjednika vijeća ili koordinacije i osobi koja će zamjenjivati predsjednika vijeća ili koordinacije u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti,
- osobno ime i OIB osobe ovlaštene za zastupanje,
- statut,
- osobni podaci i OIB predstavnika nacionalne manjine i naziv pod kojim obavlja poslove te dokaz o izboru.

Prema Zakonu o registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Ministar uprave donio je 31. kolovoza 2011. Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina te potrebne obrasce za upis i izdavanje isprava ("Narodne novine" broj 106/11). Pravilnik, te odgovarajući obrasci "Zahtjev za upis u registar vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina" (Obrazac 1) i "Prijava promjena podataka u Registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina" (Obrazac 2) dostupni su na web stranicama Ministarstva uprave www.uprava.hr i Savjeta za nacionalne manjine RH www.nacionalne-manjine.info

RAD I FUNKCIONIRANJE VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA - OSNOVNE NAPOMENE

Nazivi vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Naziv vijeća nacionalne manjine mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te na jeziku i pismu kojim se služi nacionalna manjina koja je osnovala vijeće, a mora sadržavati oznaku nacionalne manjine i oznaku područja za koje je izabrana.

Predstavnik nacionalne manjine svoje poslove obavlja pod nazivom koji mora biti na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu te na jeziku i pismu kojim se služi nacionalna manjina koja ga je izabrala i koji sadrži oznaku područja za koje je izabran.

Iako nema status pravne osobe, izabrani predstavnik nacionalne manjine u jedinici samouprave ostvaruje ista prava i ima obveze kao i vijeće nacionalne manjine. Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina na predstavnika nacionalne manjine odgovarajuće se primjenjuju odredbe kojima su uređene ovlasti i obveze vijeća nacionalnih manjina.

Specifična prava vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina u jedinicama samouprave imaju slijedeća specifična prava propisana člankom 31. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina:

- predlagati tijelima jedinice samouprave mjere za unaprjeđivanje položaja nacionalne manjine u državi ili na nekom njenom području, uključujući davanje prijedloga općih akata kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalnu manjinu tijelima koja ih donose;
- isticati kandidate za dužnosti u tijelima državne uprave i tijelima jedinica samouprave;
- biti obaviješteni o svakom pitanju o kome će raspravljati radna tijela predstavničkog tijela jedinice samouprave, a tiče se položaja nacionalne manjine;
- davati mišljenja i prijedloge na programe radijskih i televizijskih postaja na lokalnoj i regionalnoj razini namijenjene nacionalnim manjinama ili na programe koji se odnose na manjinska pitanja.

Obveze jedinica samouprave u ostvarivanju specifičnih prava vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Tijela jedinica samouprave dužna su svojim općim aktima urediti način, rokove i postupak ostvarivanja navedenih prava.

Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina savjetodavna su tijela, koja imaju pravo davati mišljenja i prijedloge o pitanjima koja se odnose na položaj i prava nacionalnih manjina na razini jedinice samouprave za koju su izabrani. Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina izvršno tijelo jedinice samouprave dužno je u pripremi prijedloga općih akata od vijeća i predstavnika nacionalnih manjina na svom području zatražiti mišljenje i prijedloge o odredbama kojima se uređuju prava i slobode nacionalnih manjina.

Osiguravanje sredstava za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Sredstva za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, uključujući sredstva za obavljanje administrativnih poslova za njihove potrebe, dužno su osigurati općine, gradovi i županije za čija su područja vijeća, odnosno predstavnici nacionalnih manjina izabrani. Općine, gradovi i županije mogu, ali nemaju obveze osigurati i sredstva za provođenje određenih aktivnosti utvrđenih programom rada vijeća ili predstavnika nacionalne manjine. Također, sredstva za ostvarivanje određenih programa vijeća i predstavnika nacionalnih manjina mogu se osigurati i u državnom proračunu Republike Hrvatske. Vijeća i predstavnici nacionalnih manjina sredstva mogu ostvarivati i od svoje imovine, donacija, poklona, nasljedstva i slično, a u obvezi su ih koristiti samo za obavljanje djelatnosti i poslova koje su utvrdili svojim programom rada.

Akti vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Vijeće donosi statut, a može donositi i druge opće akte kojima uređuje pitanja od značaja za svoj rad i funkcioniranje. Osim temeljnog općeg akta, statuta, vijeća nacionalnih manjina su obvezna donositi program rada, financijski plan i završni račun, koji se svi donose većinom glasova svih članova. Statut, financijski plan i završni račun vijeća nacionalnih manjina objavljuju se u službenom glasniku jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave za čije je područje osnovano.

Po prirodi stvari predstavnik nacionalne manjine ne donosi statut i druge opće akte kojima uređuje pitanja od značaja za svoj rad, ali je u obvezi donijeti program rada, financijski plan i završni račun. Financijski plan i završni račun sredstava koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava objavljuju se u službenom glasniku jedinice lokalne samouprave za čije područje je izabran manjinski predstavnik.

Tijela vijeća nacionalnih manjina - unutarnja organizacija, predstavljanje i zastupanje vijeća nacionalnih manjina

Vijeće nacionalne manjine bira predsjednika i zamjenika predsjednika vijeća.

Predsjednik vijeća nacionalne manjine predstavlja i zastupa vijeće, saziva sjednice vijeća i ima prava i obveze određene statutom vijeća. U slučaju odsutnosti ili spriječenosti predsjednika vijeća njegove ovlasti preuzima zamjenik.

Vijeće nacionalne manjine može ustrojiti i druga radna tijela. Ustrojavanje tijela vijeća nacionalne manjine, uključujući način njihova rada, ovlasti, sastav i međusobne odnose, uređuje se statutom vijeća i drugim općim aktima vijeća koji moraju biti u skladu sa statutom.

Pravo na naknadu troškova i na nagradu za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina

Članovi vijeća i predstavnici nacionalnih manjina svoje dužnosti u pravilu obavljaju na dragovoljnoj osnovi, a iz raspoloživih sredstava mogu primati samo naknadu troškova koje su imali u obavljanju poslova za vijeće, odnosno kao predstavnici nacionalnih manjina te nagradu.

Naknada troškova i nagrada ostvaruju se temeljem Pravilnika o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina ("Narodne novine", broj 24/06).

OSNIVANJE I FUNKCIONIRANJE KOORDINACIJA VIJEĆA NACIONALNIH MANJINA

Sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, radi usklađivanja i unaprjeđivanja zajedničkih interesa, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u različitim jedinicama lokalne samouprave, dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u istoj jedinici područne (regionalne) samouprave te dva ili više vijeća nacionalnih manjina osnovanih u različitim jedinicama područne (regionalne) samouprave mogu osnovati koordinaciju vijeća nacionalnih manjina, kroz koje usaglašavaju stavove o pitanjima iz svog djelokruga.

Vijeća nacionalnih manjina mogu koordinaciju vijeća nacionalnih manjina ovlastiti da u njihovo ime poduzima mjere i ostvaruje specifična prava vijeća nacionalnih manjina, koja su uređena člankom 31. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Vijeća određene nacionalne manjine na razini županija i Grada Zagreba mogu osnovati koordinaciju vijeća te nacionalne manjine za područje Republike Hrvatske, a ista se smatra osnovanom kada je sporazumu o njenom osnivanju pristupilo više od polovine navedenih vijeća. Koordinacija nacionalne manjine za područje Republike Hrvatske može, uz suglasnost Savjeta za nacionalne manjine, donositi odluke o značenju i simbolima te o načinu obilježavanja praznika te nacionalne manjine.

Predstavnici nacionalnih manjina jedinica samouprave u postupku osnivanja i prijenosu ovlasti na koordinaciju vijeća nacionalne manjine

imaju status vijeća nacionalnih manjina u jedinici samouprave u kojoj su izabrani.

Način rada i financiranje koordinacija vijeća nacionalnih manjina uređeni su odredbama Zakona o registru vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina.

Način rada koordinacija vijeća nacionalnih manjina

Koordinacije vijeća nacionalnih manjina, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina, djeluju kao kolegijalno tijelo.

Sastav, određivanje i broj članova te sjedište koordinacije vijeća nacionalnih manjina utvrđuje se sporazumom, a način rada statutom. Sjedište koordinacije u pravilu je u jednoj od jedinica samouprave čija su vijeća nacionalnih manjina osnovala koordinaciju.

Tijela koordinacija nacionalnih manjina - unutarnja organizacija, predstavljanje i zastupanje koordinacija vijeća nacionalnih manjina

Koordinacija vijeća nacionalnih manjina ima predsjednika i zamjenika predsjednika koordinacije koje biraju članovi koordinacije tajnim glasanjem.

Predsjednik koordinacije predstavlja i zastupa koordinaciju, saziva sjednice koordinacije i ima druga prava i obveze određene statutom koordinacije. U slučaju odsutnosti ili spriječenosti predsjednika koordinacije njegove ovlasti preuzima zamjenik.

Koordinacija može ustrojiti i druga radna tijela. Ustrojavanje tijela koordinacije, uključujući način njihova rada, ovlasti, sastav i međusobne odnose, uređuje se statutom koordinacije i drugim općim aktima vijeća koji moraju biti u skladu sa statutom.

Pravo na naknadu za rad

Predsjednik koordinacije, zamjenik predsjednika i članovi radnih tijela koordinacije mogu iz sredstava namijenjenih za rad primati naknadu stvarnih troškova koje su imali u obavljanju poslova, sukladno odredbama Pravilnika o naknadi troškova i nagradi za rad članovima vijeća i predstavnicima nacionalnih manjina.

Osiguravanje sredstava za rad koordinacija nacionalnih manjina

Koordinacije vijeća nacionalnih manjina ostvaruju sredstva od svoje imovine, donacija, poklona, nasljedstva, proračuna jedinice lokalne i područne, odnosno regionalne samouprave i državnog proračuna ili po drugoj osnovi u skladu sa zakonom, a ta se sredstva mogu koristiti samo za djelatnosti i poslove od značaja za rad vijeća i predstavnika nacionalnih manjina koja su osnovala, odnosno koji su pristupili sporazumu o osnivanju koordinacije, utvrđenih u njihovim programima rada.

Sredstva za rad koordinacija vijeća nacionalnih manjina osnovanih za područje Republike Hrvatske osiguravaju jedinice područne (regionalne) samouprave čija su vijeća nacionalnih manjina osnovala koordinaciju, odnosno pristupila sporazumu o osnivanju koordinacije. Za ostvarivanje određenih programa koordinacija osnovanih za područje Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva i u državnom proračunu Republike Hrvatske, a način financiranja propisat će uredbom Vlada Republike Hrvatske.

Sredstva za rad koordinacija vijeća nacionalnih manjina osiguravaju jedinice samouprave s čijeg područja su vijeća i predstavnici nacionalnih manjina osnovali koordinacije.

U sredstva za rad ulaze i sredstva za obavljanje administrativnih poslova, ako te poslove u okviru svojih službi ne obavlja jedinica samouprave u kojoj je sjedište koordinacije.

Ako vijeća nacionalnih manjina koja su osnovala koordinaciju ili njihove udruge ne raspolažu poslovnim prostorom u kojem djeluju, jedinica samouprave u kojoj koordinacija ima sjedište dužna je osigurati prostor za rad unutar svojeg poslovnog prostora i odrediti vrijeme njegova korištenja sukladno potrebama koordinacije.

Koordinacije na koje su vijeća nacionalnih manjina i predstavnici nacionalnih manjina prenijeli ovlasti za poduzimanje mjera i ostvarivanje svojih specifičnih prava iz članka 31. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina preuzimaju sredstva za obavljanje prenesenih ovlasti osigurana u proračunu jedinice samouprave.

PRIJAVA PROMJENA I BRISANJE SUBJEKATA UPISA IZ REGISTRA VIJEĆA, KOORDINACIJA VIJEĆA I PREDSTAVNIKA NACIONALNIH MANJINA

Obveza prijavljivanja promjena

Vijeća i koordinacije dužni su Ministarstvu uprave, u roku od 30 dana od dana nastalih promjena, podnijeti prijavu:

- o promjeni statuta,
- o promjeni sjedišta,
- o promjeni osobnih imena i OIB-a osoba ovlaštenih za zastupanje,
- o brisanju članova radi prestanka mandata
- o brisanju iz Registra.

Predstavnik nacionalne manjine dužan je nadležnom tijelu podnijeti prijavu promjene osobnih podataka, naziva i sjedišta.

O upisu promjene sjedišta, naziva, osoba ovlaštenih za zastupanje i brisanju iz Registra Ministarstvo uprave donosi rješenje, a o upisu promjene članova i promjeni osobnih podataka predstavnika nacionalne manjine izdaje potvrdu.

Brisanje osobnih imena zbog prestanka mandata i rokovi za prijavu brisanja i za prijavu člana vijeća nacionalne manjine i člana koordinacije nacionalnih manjina koji nastavlja mandat

Nakon održavanja izbora za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina, danom dostave obavijesti o izboru članova vijeća i predstavnika nacionalnih manjina, Ministarstvo uprave po službenoj dužnosti briše osobna imena članova vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina zbog prestanka mandata.

U Registar se upisuje prestanak mandata članu vijeća i članu koordinacije te predstavniku nacionalne manjine iz razloga utvrđenih za prestanak mandata prije vremena na koje je izabran, sukladno odgovarajućim odredbama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine", broj 33/01, 10/02, 155/02, 45/03, 43/04, 40/05, 44/05 - pročišćeni tekst i 109/07).

Shodnom primjenom članka 7. navedenog Zakona kojim su propisani razlozi za prestanak mandata člana predstavničkog tijela jedinice samouprave prije isteka redovitog mandata, članu vijeća i članu koordinacije te predstavniku nacionalne manjine mandat prestaje prije isteka redovitoga mandata u sljedećim slučajevima:

- ako podnese ostavku, danom dostave pisane ostavke shodno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku,
- ako mu je pravomoćnom sudsom odlukom oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost, danom pravomoćnosti sudske odluke,
- ako je pravomoćnom sudsom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci, danom pravomoćnosti sudske presude,

- ako odjavi prebivalište s područja jedinice, danom odjave prebivališta,
- ako mu prestane hrvatsko državljanstvo sukladno odredbama zakona kojim se uređuje hrvatsko državljanstvo, danom njegovog prestanka,
- smrću.

Prijavu za upis ili brisanje iz Registra člana vijeća i člana koordinacije, odnosno predstavnika nacionalne manjine podnosi:

- za člana vijeća nacionalne manjine, predsjednik vijeća ili zamjenik predsjednika vijeća,
- za člana koordinacije nacionalne manjine, predsjednik koordinacije ili zamjenik predsjednika koordinacije,
- za predstavnika nacionalne manjine, predstavnik osobno ili jedinica samouprave u kojoj je izabran.

Prijava za brisanje iz Registra člana vijeća i člana koordinacije, odnosno predstavnika nacionalne manjine kojem je prestao mandat prije vremena na koje je izabran podnosi se u roku od 8 dana od dana prestanka mandata.

Prijava za upis u Registar člana vijeća i člana koordinacije koji nastavlja mandat člana kojem je mandat prestao podnosi se u roku od 8 dana od dana utvrđenja tog člana. Član koji nastavlja mandat člana kojem je mandat prestao utvrđuje se sukladno odredbama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se odnose na izbor članova nacionalnih manjina u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kojima je propisano da izabranog člana vijeća nacionalne manjine kojem prestane mandat prije njegova redovita isteka zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s najviše dobivenih glasova.

Brisanje vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina iz Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina

Iz Registra vijeća, koordinacija vijeća i predstavnika nacionalnih manjina se, po službenoj dužnosti, brišu vijeća, koordinacije te predstavnici nacionalnih manjina:

- ako su prestali uvjeti za izbor vijeća nacionalne manjine utvrđeni Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina,
- ako se broj izabranih članova vijeća nacionalne manjine radi prestanka mandata smanji ispod broja potrebnog za odlučivanje,
- ako su prestala postojati vijeća nacionalnih manjina koja su osnovala koordinaciju, odnosno ako se njihov broj natpolovično smanjio,
- ako se broj vijeća nacionalnih manjina jedinica područne (regionalne) samouprave smanji ispod broja utvrđenog za osnivanje koordinacije vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske,
- ako se predstavnik nacionalne manjine briše iz evidencije popisa birača na području za koje je izabran, sukladno odredbama posebnog zakona.

STINA

NOVINSKA AGENCIJA

izdavač: **STINA d.o.o.** Split
Šetalište Bačvice 10, 21000 SPLIT, Croatia
tel/fax: ++385/21/321-421, 488-945
e-mail: stina@zamir.net & stina@st.t-com.hr
internet: www.stina.hr
glavni urednik: Stojan Obradović